

**ACORD 96/2017, de 18 d'octubre, del Ple
del Consell de l'Audiovisual de Catalunya**

Sobre l'anàlisi de les referències a la presència en carreteres i autopistes de Catalunya de vehicles dels cossos de seguretat estatals a Catalunya al programa *El matí de Catalunya Ràdio*, emès per Catalunya Ràdio el 22 de setembre de 2017

Fets

1r. Amb data 26 de setembre de 2017 va tenir entrada en el registre del Consell de l'Audiovisual de Catalunya (CAC) (registre núm. 746/2017) un escrit signat per les senyores Eva Parera i Escrichs i Carme Figueres i Siñol, conselleres del Consell, en relació amb les manifestacions fetes per la conductora del programa *El matí de Catalunya Ràdio* el 22 de setembre passat en relació amb els moviments dels vehicles policials per fer-ne difusió, en el marc de l'operatiu policial del 20-S per aturar el referèndum, en què demanaven que el CAC es manifesti de manera urgent sobre aquesta qüestió.

L'escrit esmenta els epígrafs del *Llibre d'estil* de la CCMA (1.2.3.4.1. Criteris i 1.2.3.4.5. Efecte imitació).

2n. A aquests efecte, l'Àrea de Continguts va realitzar l'Informe 37/2017, de 6 d'octubre, relatiu a l'anàlisi d'uns continguts del programa *El matí de Catalunya Ràdio* del 22 de setembre de 2017, l'objecte del qual era "analitzar les referències a la presència en carreteres i autopistes de Catalunya de vehicles dels cossos de seguretat estatals a Catalunya pel programa *El matí de Catalunya Ràdio*."

L'informe exposa que *El matí de Catalunya Ràdio* és un "[...] magazín que inclou entrevistes, debats, tertúlies, seccions d'informació i serveis. El programa s'emet cada matí, de dilluns a divendres, de les 6 a les 13 hores. El programa està dirigit i conduït per Mònica Terribas" i "Quant a l'edició del dia 22 de setembre, el programa compta amb una franja d'informació en forma de notícies, una tertúlia d'actualitat i diverses entrevistes i seccions. [...]. A les 9.54, la directora del programa entrevista Marc Castells, alcalde d'Igualada, amb motiu d'un escorcoll en una impremta d'Igualada. En el decurs de l'entrevista es fa referència a les informacions facilitades pel programa sobre la presència de vehicles policials a les carreteres de Catalunya (9.56 h) [...]".

3r. Vist l'informe de l'Àrea Jurídica d'aquest Consell.

«Consideracions jurídiques**Primera. L'emissió d'*El matí de Catalunya Ràdio* del 22 de setembre de 2017**

L'informe de l'Àrea de Continguts fa referència al **context** de les referències als moviments de vehicles dels cossos de seguretat en l'emissió d'*El matí de Catalunya Ràdio* del 22 de setembre de 2017 en el sentit que "[...] tenen lloc en el marc d'un espai informatiu:

- En la secció d'informació d'actualitat.
- En un moment de la tertúlia d'actualitat.
- En una entrevista a l'alcalde d'Igualada.

Quant al context informatiu, es tracta de fets que es podrien relacionar amb les actuacions judicials i policials en relació amb la celebració de l'1-O.

Així, doncs, es tracta d'informacions que tenen relació a fets de l'actualitat política i que s'ofereixen en el marc d'un espai informatiu”.

Pel que fa al **contingut** de les referències esmentades, l'informe de l'Àrea de Continguts estableix:

“Les referències a la presència de vehicles de la Guàrdia Civil i del Cos Nacional de Policia tenen lloc en:

- la transmissió, segons el programa, del testimoni de persones oients.
- en el marc de l'entrevista a Marc Castells, alcalde d'Igualada.

Quant al **testimoni que, segons el programa, aporten de les persones oients**, en diverses ocasions la directora de l'espai s'adreça a col·lectius professionals com ara taxistes o transportistes, i els demana que truquin a l'emissora comunicant on han vist vehicles de la Guàrdia Civil i de la Policia Nacional circulant per carreteres i autopistes de Catalunya. Es facilita un número de telèfon per tal que es facin arribar aquestes comunicacions.

Així, per exemple, el programa afirma:

“[...] a Monistrol de Montserrat, quatre tot terrenys en direcció a Barcelona.”

“[...] a Figueres, ple de furgonetes i guàrdies civils a l'hotel Clavé [...] fora de l'hotel”

“[...] a l'AP7 a Granollers tres tot terreny i una furgoneta”

“Les últimes informacions que ens esteu donant a Igualada, en direcció a Barcelona, tres tot terrenys i una furgoneta de la Guardia Civil[...]”

“[...] a l'AP2 a Lleida quinze vehicles de la Guàrdia Civil [...]”

El programa dona aquestes comunicacions sense facilitar el nom de la persona que les proporciona i sense que aparegui en antena de manera directa.

Quant a la interpretació d'aquestes informacions, la directora del programa afirma:

“Són informacions que ens donen els nostres oients, no vol dir res, simplement és un desplaçament [...]”

“[s'adreça a les *persones tertulianes*] creieu que estaran sense fer res fins al dia 1 d'octubre, senzillament tenint presència pel territori, circulant... o què hi haurà accions també de continuació del que han començat a fer?”

En el marc de l'**entrevista a l'alcalde d'Igualada** s'informa d'un escorcoll en una impremta de la localitat. A partir d'una intervenció de la directora del programa, l'alcalde afirma que els vehicles implicats en aquesta actuació policial són diferents als que s'havien vist circulant prop d'Igualada, atès que, segons l'alcalde, “no estan logotipats”.

Així, les informacions emeses que, segons el programa, han facilitat persones oients:

- es refereixen, sempre, a la presència d'aquestes forces en espais públics (exterior d'un hotel, carreteres i autopistes),
- es refereixen a vehicles identificats com a propis dels cossos policials, i
- no estableixen cap relació explícita amb cap operació policial.

La informació sobre l'escorcoll d'una impremta d'Igualada tracta d'un fet d'actualitat diferent als desplaçaments de vehicles als quals es feia referència prèviament”.

Segona. La llibertat editorial i les missions del servei públic audiovisual competència de la Generalitat

La llibertat dels prestadors de serveis de comunicació audiovisual en la direcció editorial de la seva programació l'estableix l'apartat 1 de l'article 10 de la Llei 7/2010, de 31 de març, general de la comunicació audiovisual (LGCA), en els termes següents: "[...] els prestadors del servei de comunicació audiovisual tenen el dret a fixar la direcció editorial mitjançant la selecció dels continguts i la determinació dels horaris [...]".

En aquest sentit, cal destacar que la llibertat editorial forma part de la llibertat d'expressió del prestador, com així ha posat de relleu la Sentència del Tribunal de Justícia de la Unió Europea, de 22 de octubre de 2008 -TV 2/Danmark c. Comissió-: "[...] Además, en la medida en que, mediante la referida imputación de imprecisión, las demandantes pretendiesen cuestionar la libertad que las autoridades danesas dejan a TV2 en lo que atañe a la definición concreta de su programación, es preciso señalar que en absoluto es anormal, sino más bien lo contrario, que un radiodifusor de servicio público goce, sin perjuicio, claro está, del respeto de las exigencias cualitativas a las que está sometido en su condición de operador encargado del SIEG de televisión, de independencia editorial con respecto al poder político a la hora de realizar la elección concreta de los programas.

En este sentido, la UER, parte coadyuvante en apoyo de la Comisión, señala acertadamente la importancia que, para la protección de la libertad de expresión, tiene la independencia editorial del servicio público de la radiodifusión con respecto a los poderes públicos, libertad de expresión que el artículo 11 de la Carta de los Derechos Fundamentales de la Unión Europea, proclamada en Niza el 7 de diciembre de 2000 (DO C 364, p. 1), y el artículo 10 del Convenio Europeo para la Protección de los Derechos Humanos y de las Libertades Fundamentales, firmado en Roma el 4 de noviembre de 1950, definen comprendiendo en ella *la libertad de opinión y la libertad de recibir o comunicar informaciones o ideas sin que pueda haber injerencia de autoridades públicas y sin consideración de fronteras* [...].

Ara bé, l'apartat 3 del mateix article 10 de la LGCA estableix limitacions en l'emissió de continguts en determinar que "[...] la llibertat de prestació del servei de comunicació audiovisual s'ha d'exercir d'acord amb les obligacions que, com a servei d'interès general, són inherents a la comunicació audiovisual i al que preveu la normativa en matèria audiovisual [...]". A aquest efecte, cal recordar que la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals (CCMA) és el prestador del servei públic audiovisual de la Generalitat, i Catalunya Ràdio, que és la denominació comercial d'un dels seus programes de ràdio, té assignada, d'acord amb l'apartat 2 de l'article 26 de la Llei 22/2005, de 29 de desembre, de la comunicació audiovisual de Catalunya (LCA), el compliment de les missions i els principis del servei públic de comunicació audiovisual de la Generalitat.

En relació amb les missions esmentades més amunt, cal posar de manifest que l'apartat 1 de l'article 26 de la mateixa LCA assenyala que la missió principal del servei públic de comunicació audiovisual de la Generalitat de Catalunya és oferir als ciutadans de Catalunya un conjunt de continguts "[...] orientats a la satisfacció de llurs necessitats democràtiques, socials, educatives i culturals, garantint de manera particular l'accés [...] a una oferta d'entreteniment de qualitat". D'altra banda, l'apartat 3 de l'article 26 esmentat indica com a missions específiques de servei públic: "[...] la transmissió d'una informació veraç, objectiva i equilibrada, respectuosa amb el pluralisme polític, social [...]" (lletra b); i "[...] la promoció activa de la convivència cívica, el desenvolupament plural i democràtic de la societat, el coneixement i el respecte a les diverses opcions i manifestacions polítiques, socials [...] presents al territori de Catalunya. En aquest context és necessari l'ús de tots els llenguatges, formats i discursos que dins el respecte i l'atenció a la diversitat i el

pluralisme, permetin el diàleg, la comprensió i la cohesió entre les diverses opcions, i entre les diverses àrees del territori de Catalunya [...]” (lletra g).

En desenvolupament i aplicació d'aquestes previsions, les disposicions preliminars del *Llibre d'estil* de la CCMA assenyalen que aquest document “[...] estableix el marc editorial, el marc lingüístic i les normes periodístiques i professionals dels diversos mitjans que la integren: televisió, ràdio, internet i altres plataformes [...]”, el qual, està format per una *Guia editorial* i un *Manual d'ús* en què es desenvolupen unes directrius amb la finalitat de constituir un marc a partir del qual es puguin resoldre qüestions deontològiques i relatives a l'emissió dels continguts, i d'acord amb el que exposa l'informe de continguts, els epígrafs més significatius del *Llibre d'Estil* des de la perspectiva de la responsabilitat editorial de la CCMA en relació amb les referències a la presència en carreteres i autopistes de Catalunya de vehicles dels cossos de seguretat estatals a Catalunya pel programa *El matí de Catalunya Ràdio*, emès per Catalunya Ràdio el 22 de setembre de 2017 són els següents:

[...]

Quant al *Llibre d'estil* de la CCMA:

“1.2.3.4.1. Criteris

Contextualitzem les informacions judicials i policials per reflectir de manera veraç la incidència social dels fets.

Les pràctiques per obtenir i difondre informació no interfereixen en les investigacions i actuacions policials i judicials, no posen en perill la integritat de les persones i no vulneren el dret a l'honor, a la intimitat i a la pròpia imatge.

1.1.3.4.5. Efecte imitació

Evitem produir i difondre continguts que puguin incitar a delinquir o que incloguin explicacions i detalls que facilitin que es cometin delictes”.

D'altra banda, el *Manual d'ús*, al seu torn, estableix:

“2.3.3.6. Informació policial i judicial

Fem conviure el dret a la informació amb els drets de les persones implicades en afers policials i judicials, com ara sospitosos, imputats, acusats, víctimes o testimonis. Partim del principi que garantir el dret dels ciutadans a estar informats no equival a satisfer una curiositat morbosa. Evitem difondre missatges estereotipats i contextualitzem les informacions. Defugim les generalitzacions i les simplificacions falsejadores i no convertim la informació en espectacle.

2.3.3.6.3. Sobrerepresentació del fets

Evitem contribuir a la sobrerepresentació dels fets que es pot produir quan difonem reiteradament informacions sobre alguns temes. L'aparició d'uns quants casos de robatoris en urbanitzacions, per exemple, no ens fa estendre la idea que vivim una onada massiva d'aquest tipus de delicte.

Aportem els elements de context necessaris que permetin a l'audiència valorar la dimensió real dels fets”.

A aquests efectes, l'informe de l'Àrea de Continguts adequa les referències a la presència en carreteres i autopistes de Catalunya de vehicles dels cossos de seguretat estatals a

Catalunya pel programa *El matí de Catalunya Ràdio*, emès per Catalunya Ràdio el 22 de setembre de 2017, a les previsions del *Llibre d'estil* de la CCMA de la següent manera:

“En relació amb l'epígraf 1.2.3.4.1 Criteris, el programa demana a col·lectius professionals que es desplacen per vies de comunicació, que informin si “hi ha moviments” de vehicles dels cossos policials. El relat informatiu no associa els moviments de vehicles a cap operació (“no vol dir res, simplement és un desplaçament”) i planteja el dubte sobre si tenen una finalitat concreta (“Creieu que estaran sense fer res fins el dia 1 d'octubre, senzillament tenint presència pel territori circulant... o què hi haurà accions [...]?”)

Quant a les informacions sobre l'escorcoll a una impremta d'Igualada, és simultània als fets i, per tant, no s'aprecien elements que puguin interferir en l'actuació policial.

Així, no hi ha elements que facin concloure que els continguts del programa hagin interferit les actuacions dels cossos de seguretat.

Quant a l'epígraf 1.2.3.4.5. Efecte imitació, la informació fa pública suposats moviments de vehicles i la presència de forces policials en espais públics. No hi ha elements que puguin ser considerats com a una incitació a la comissió d'un delictes.

Quant als epígrafs del *Manual d'ús* (2.3.3.6. Informació policial i judicial i 2.3.3.6.3. Sobrerepresentació dels fets), les referències als moviments de vehicles policials formen part del context informatiu entorn de la celebració de l'1-O.»

D'acord amb el que s'ha exposat, i tal com així ho manifesta l'informe de l'Àrea de Continguts esmentat, els continguts analitzats, que es contextualitzen en l'actualitat política i s'ofereixen en el marc d'un espai informatiu, no es refereixen a cap operació policial concreta, motiu pel qual no es pot inferir que suposin una interferència en les actuacions dels cossos de seguretat. D'altra banda, l'informe de continguts conclou que, atès que “[...] el programa s'adreça explícitament a persones que, per raó de la seva professió, circulen per vies de comunicació a Catalunya, per tal que informin de la presència de vehicles de cossos policials”, “No hi ha cap element que pugui ser considerat com a una incitació a la comissió d'un delictes”.

Per tant, tal com es recull en l'informe esmentat, els continguts analitzats es contextualitzen en l'actualitat política en el marc d'un espai informatiu, no relacionen els desplaçaments amb cap operació policial concreta, motiu pel qual no es pot inferir l'existència d'interferències en les actuacions dels cossos de seguretat i s'adrecen explícitament a col·lectius professionals com ara taxistes o transportistes i, per tant, a persones que per raó de la seva professió circulen per vies de comunicació a Catalunya.

Tercera. Les figures de la proposició, la provocació i la inducció per cometre delictes en el dret penal

Atès els termes en què està redactada la clàusula 1.2.3.4.5. del *Llibre d'estil* en relació amb els continguts analitzats, s'ha de fer referència a les figures penals de la proposició, la provocació i la inducció per a cometre delictes.

Segons s'assenyala en l'informe jurídic, l'article 17 de la Llei orgànica 10/1995, de 23 de novembre, del Codi penal (CP), estableix que la proposició existeix quan el qui ha resultat cometre un delictes invita una altra o unes altres persones a executar-lo (apartat 2) i que la proposició per delinquir només s'han de castigar en els casos previstos especialment en la llei (apartat 3).

És a dir, es tracta d'una forma de participació en un fet delictiu consistent a convidar una persona a participar en un delictes que el proponent ha decidit cometre i que únicament estarà penada si el CP ho estableix expressament. Pel que fa a aquest darrer aspecte, els delictes que es poden cometre per proposició són el d'homicidi, de les detencions il·legals i segrestos, del tràfic d'éssers humans, de robatori, d'extorsió, d'estafa o d'apropiació indeguda, entre d'altres.

A nivell jurisprudencial, és nombrosa la doctrina del Tribunal Suprem que determina els elements que han de concórrer per consumir aquesta figura. Il·lustrativa és, en aquest sentit, la STS de 3 de novembre de 2016, que estableix el següent:

“Esta sala, (entre otras, SSTS 1113/2003, de 25 de julio y 1145/2006, de 23 de noviembre) ha fijado como requisitos para estimar la concurrencia de la proposición para delinquir, los siguientes: a) existencia de una previsión legal expresa del delito objeto de la propuesta; b) que esta se dirija a una persona que hasta ese momento no hubiera decidido por sí misma ejecutar el delito; c) que la propuesta se refiera a la realización de una acción criminal posible y esté dotada de una seriedad que la haga creíble”.

D'altra banda, segons s'indica en l'informe jurídic, d'acord amb el paràgraf primer de l'apartat 1 de l'article 18 del CP “La provocació existeix quan directament s'incita mitjançant la impremta, la radiodifusió o qualsevol altre mitjà d'eficàcia semblant, que faciliti la publicitat, o davant d'una concurrència de persones, a perpetrar un delictes”. La provocació per a delinquir és, per tant, una forma de participació en un fet delictiu consistent a incitar directament a la comissió d'un delictes concret i requereix, en conseqüència, un grau de precisió notable i desplegar una acció estimulants inequívoca.

La jurisprudència del TS estableix, pel que fa als elements que defineixen la provocació, el següent (STS de 12 d'abril de 2011):

“lo cual exige, según la jurisprudencia (STS nº 791/1998, de 13 de noviembre) los siguientes elementos definidores, con cita de la Sentencia de esta Sala de 21 marzo 1986: "a) La iniciativa para la ejecución de uno o varios hechos delictivos, no bastando con una estimulación vaga y generalizada; b) Percepción por el destinatario de las palabras o medios excitantes; c) Que la incitación tenga virtualidad suasoria y de convencimiento". Es necesaria, por lo tanto, una mínima determinación del delito a cuya comisión se provoca. En consecuencia, es preciso que la incitación sea directa y encaminada a la ejecución de hechos dotados de una mínima concreción que permita su identificación y su calificación como delito. Además, son precisos los elementos relativos a la publicidad.”

Cal tenir en compte, segons s'estableix en l'informe jurídic, que la provocació s'ha de castigar, de la mateixa manera que la proposició, exclusivament en els casos en què ho prevegi la llei (paràgraf primer de l'apartat 2 de l'article 18 del CP).

Finalment, si la perpetració del delictes segueix la provocació, s'ha de castigar com a inducció (paràgraf segon de l'apartat 2 de l'article 18 del CP) i, a aquest efecte, la lletra a de l'article 28 del CP, considera autors d'un delictes als que “indueixen directament a altre o altres a executar-lo”.

A diferència de la provocació que la llei situa en l'àmbit de la temptativa, l'informe jurídic manifesta que la inducció es considera una forma d'autoria i exigeix, de forma necessària, una incitació directa a l'executor material mitjançant una acte inductiu i eficaç, adreçat singularment a una persona determinada, la qual sota aquesta inducció, realitza l'acte al qual se l'estimula a cometre i, per tant, la provocació només es pot considerar que existeix inducció quan el delictes, efectivament, s'ha perpetrat.

En efecte, els requisits establerts per la inducció s'han establert per la doctrina del TS (STS de 2 de desembre de 2008), sense que cap concorri en aquest supòsit.

En virtut del que s'ha exposat, l'informe jurídic conclou que és palès que els continguts emesos en el programa *El matí de Catalunya Ràdio* el 22 de setembre de 2017, objecte d'anàlisi, no reuneixen cap dels elements que configuren les conductes penals descrites més amunt.

Per tot el que s'ha exposat, el Ple del Consell de l'Audiovisual de Catalunya adopta, per 3 vots a favor, el següent

ACORD

1. Constatar que en relació amb les referències a la presència en carreteres i autopistes de Catalunya de vehicles dels cossos de seguretat d'àmbit estatal a Catalunya efectuades en el programa *El matí de Catalunya Ràdio*, emès el 22 de setembre de 2017, no s'aprecia que s'hagi produït cap vulneració dels principis i directrius que marca el *Llibre d'estil* de la CCMA ni reuneixen cap dels elements que configuren les conductes penals descrites en aquest Acord.
2. Notificar aquest Acord a la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals, SA.

Barcelona, 18 d'octubre de 2017

Roger Loppacher i Crehuet
President

Yvonne Griley i Martínez
Consellera